

16 פברואר, 2026

עדכון בדבר המצאות ריכוזי גזים מזהמים חריגים בתת הקרקע בתחום שכונת בית הכרם באזור מתחם תעש

במסגרת הפרויקט הלאומי לשיקום קרקעות מדינה (אבן דר), הושלם לאחרונה סקר נוסף לניטור גזי קרקע בתחום שכונת בית הכרם, באזור מתחם תעש. סקר זה מהווה חלק מתהליך מתמשך של ניטור סביבתי, שמטרתו בחינת מצב הזיהום בתת-הקרקע, הערכת השפעתו על הסביבה הבנויה והשכונה, והיערכות להמשך פעולות השיקום באתר.

רקע קצר:

בין השנים 1951–1997 פעל במתחם מפעל "נץ" של תעש, שעסק בעיבוד מתכות. פעילות זו הובילה לזיהום הקרקע, הסלע ומי התהום, בין היתר בתרכובות אורגניות מוכלרות, מרכיבי דלקים ומתכות כבדות. בשנים 2020–2021 בוצעו עבודות שיקום קרקע, להסרת הקרקע המזוהמת מהאתר. לאחר הטיפול בקרקע המזוהמת נותר באתר זיהום ספוח לסלע המהווה מקור לזיהום של גז קרקע המשפיע על אזורים שונים בשכונה.

הסקר הנוכחי נועד לבחון את השפעת גזי הקרקע על הסביבה הבנויה והשכונה, למפות אזורים שבהם נמצאו חריגות מערכי הסף לגזי קרקע בשכונה, ולשמש בסיס מקצועי להמשך פעולות שיקום באתר. פעולות השיקום יכללו טיפול במוקדי הזיהום הספוחים לסלע בתת-הקרקע במתחם התעש.

עיקרי הממצאים

במסגרת הניטור נמצאו במספר נקודות ריכוזים של מזהמים בגזי הקרקע, אשר מקורם בפעילות תעש, העולים על ערכי הסף. ממצאים אלה מצביעים על פוטנציאל לחדירת גזי קרקע למבנים, בעיקר לחללים תת-קרקעיים ולקומות קרקע. מודגש כי מדובר בממצאים בתת-הקרקע, ולא בחריגות שנמדדו באוויר בתוך מבני מגורים.

בתחום שכונת בית הכרם נמדדו בניטור שבוצע חריגות מערכי הסף בתחום המסומן במפה ברחובות: משה אהרון טוב; משה קול; מרה; יעקב שרייבום; יעקב סלמן; ניסן הרפז; אלוף יוחאי בן נון; החלוץ; הסתת; הבנאי; החוצב.

אנו נערכים להרחבת מערך הניטור לרחובות נוספים, כדי לתחם את אזור החריגות.

המשך פעילות והצעדים המתוכננים

בהתאם לממצאים אנו נערכים לפעילות במספר מישורים:

- הרחבת מערך ניטור גזי הקרקע בשכונת בית הכרם ובאזור גבעת רם, בהתאם לממצאים על מנת לתחם את האזורים בהם ישנם ממצאים חורגים.

- גיבוש תוכנית לדיגום אוויר תוך-מבני בפריסה מרחבית מייצגת, על פי שיקולים מקצועיים ובהם סמיכות למוקדי החריגות, סוג המבנה ורגישות השימוש.
- ביצוע דיגום אוויר תוך מבני מייצג ופרסום התוצאות לציבור.
- עדכון הנחיות ו/או הרחבת אזור הניטור, בהתאם לממצאי הבדיקות.
- היערכות לביצוע פעולות שיקום באתר תעש, הכוללות טיפול במקור הזיהום של גז הקרקע.

ככל שיידרש דיגום אוויר תוך-מבני במבנים מסוימים במסגרת מערך הניטור, תתבצע פנייה ייעודית לבעלי הנכסים ולדיירים הרלוונטיים, בצירוף הנחיות מפורטות ותיאום מראש.

במקביל לבדיקה המייצגת שתתבצע על ידי המשרד להגנת הסביבה, תושבים אשר ירצו לבצע דיגום אוויר תוך-מבני ביוזמתם במבנה המגורים שלהם, יכולים לעשות זאת באמצעות דוגם מוסמך ועל פי ההנחיות המפורסמות באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה (קישורים רלוונטיים ניתן למצוא בסוף מכתב זה)

במבנים שבהם ימצא זיהום בדיגום האוויר התוך-מבני, יש לפעול על פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה, הכוללות:

- אורור יומימי של קומות קרקע ומרתפים.
- ככל הניתן, הימנעות משהייה ממושכת בחללים תת-קרקעיים שאינם מאווררים.
- ביצוע דיגום חוזר לאחר אורור החללים ע"פ ההנחיות המקצועיות של המשרד להגב"ס.
- בהתאם לממצאי הדיגום החוזר, ייתכן שיהיה צורך בנקיטת אמצעים נוספים, בין היתר – ניטור אוויר תוך מבני תקופתי כל מספר שנים, התקנת אמצעי אורור ("ונטות") לפי הצורך.

שיתוף ציבור ומידע נוסף

בתאריך 24 בפברואר בשעה 20:00 יתקיים כנס הסברה במנהל קהילתי בית הכרם, בהשתתפות נציגי המשרד להגנת הסביבה והחברה לשירותי איכות הסביבה – זרוע הביצוע הממשלתית לשיקום קרקעות המדינה. בכנס יוצגו ממצאי הסקר, המשך הפעולות והנחיות המשרד, וינתן מענה לשאלות.

מידע עדכני, סקרים ומסמכים מקצועיים, קישורים רלוונטיים זמינים באתר האינטרנט של הפרויקט לשיקום קרקעות המדינה, בדף "מתחם תעש בית הכרם".

נמשיך לעדכן אתכם בהתפתחויות נוספות בהתאם לממצאים ולהתקדמות הפעולות.

בברכה,

שוני גולדברג, מנהל מחוז ירושלים
המשרד להגנת הסביבה

לשאלות ובירורים ניתן לפנות לדנה גזי, יועצת שיתוף הציבור:

טלפון: 052-8813553 | דוא"ל: dana@dy-cp.com

קישורים:

הפרויקט הלאומי לשיקום קרקעות המדינה - דף תעש בית הכרם

הנחיות מקצועיות למיגון מבנים בפני חדירת גזי קרקע

הנחיות מקצועיות לדיגום אוויר תוך מבני

מעבדות מוסמכות לדיגום אוויר תוך מבני